

»Undskyld, hvis vi forstyrrer!«

Forskeres undersøgelser i skolen kan virke forstyrrende på hverdagen i klassen. Men der skal indsamles systematisk viden om skolens liv, for at der kan træffes kvalificerede faglige og politiske beslutninger, skriver forskere tilknyttet Aarhus Universitet.

KRONIK

AF SOFIE GRY BINDSLEV,
VIDENSKABELIG ASSISTENT, ICILS,
DPU, AARHUS UNIVERSITET

OG RUNE MÜLLER KRISTENSEN,
POSTDOC, PH.D.,
AFDELING FOR PÆDAGOGISK
SOCIOLOGI, DPU,
AARHUS UNIVERSITET

Det er blevet en udbredt praksis, at skoler kimes ned af forskellige interessenter, som har til hensigt at undersøge, hvordan det står til i den danske skole. Henvendelserne kan virke forstyrrende og føles irrelevante for den kontekst, som karakteriserer den almindelige lærers hverdag. Undersøgelserne kommer i mange former såsom kvalitative interview og observationer, internationale komparative test af elever og spørgeskemaundersøgelser. Skolerne bliver også bedt om at bidrage til uddannelse af kommende lærere og måske sørge for dokumentation af en igangsat kommunal indsats på skoleområdet. Også medierne udviser i højere og højere grad interesse for for eksempel at gennemføre en hurtig rundspørge til aftenens nyhedsudsendelse på tv. I nogle tilfælde pålægges skolerne deltagelse, i andre tilfælde er det et valg, der skal foretages ud fra en vurdering af, hvad man som skole er interesseret i at bidrage til.

Der er stor forskel på kvaliteten af de undersøgelser, der gennemføres på skolerne, og det kan måske forekomme lettere at sige ja til en hurtig rundspørge til tv eller aviser end til en mere omhyggelig undersøgelse. Nogle

ledere vælger at smække døren i for at skåne deres lærere, allerede når en ny undersøgelse nærmer sig skoleportens dørtærskel, andre lader det være op til afdelingsledere eller lærere, om de vil deltage. I en tid, hvor presset på skolerne er voksende, er det blevet naturligt, at skolerne spørger ind til:

Hvilken værdi eller viden får vi som deltagende skole ud af at deltage i en undersøgelse eller rundspørge?

Når det for eksempel fremgår i medierne, at »hver femte skole indfører mobilforbud« (DR, 24. september 2018), skaber det måske en hurtig politisk debat, som får ordførere og andre op af stolene. Men hvordan bidrager det til skolens fortsatte udvikling, elevernes læring og trivsel?

Forskningens udfordring

Forskere inden for læring, pædagogik og uddannelse sidder ikke blot bag lukkede døre og forsker, men er også interesserede i at bidrage til udviklingen af skolen og dermed til teorier om læring og pædagogik. En del af dem står bag de teorier, som mange lærere har stiftet bekendtskab med i forbindelse med deres uddannelse, og som er blevet en naturlig del af refleksionen over egen praksis.

Det er imidlertid i stigende grad vanskeligt at få adgang til skolefeltet for mere tilbuds-gående forskning på grund af presset på skolerne.

Et eksempel på en undersøgelse

Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse udfører i samarbejde med IEA (*International Association for the Evaluation of Educational Achievement*) en række forskningsprojekter. Det drejer sig om undersøgelserne ICCS, Icils, Pirls og Timss. Formålet med undersøgelserne er at bidrage til at skabe de bedste forudsætninger for børns læring og udvikling. Skolerne udvælges, så de udgør et repræsentativt udsnit af den danske grundskole.

Undersøgelserne betyder, at man kan udtale sig om forholdene i skolen ud fra et retvisende billede af, hvordan den danske grundskole er, med de forskelle og ligheder, der ses på tværs af skolerne. Det er derfor afgørende for undersøgelsernes kvalitet, at de udvalgte skoler vælger at deltage, så repræsentativiteten kan opretholdes.

Timss er en undersøgelse, der er udviklet af IEA. Den undersøger elever i 4. klasser evner inden for matematik og natur/teknologi og sammenhængen med skolens rammer og didaktik. Undersøgelsen er udarbejdet med henblik på sammenhængen mellem det intenderede, det implementerede og det opnåede curriculum i det enkelte land. I dansk regi holdes det internationale curriculum op mod Fælles Mål, hvad eleverne bliver undervist i, og hvordan der undervises. Den viden sammenholdes med, hvad eleverne reelt set får ud af det, og hvad de fortæller om deres trivsel i skolen. Elevernes opnåede resultater sammenstilles således med baggrundsinformationer, som hentes fra skoleledere, lærere og forældre,

Illustration: Peter Bekke

for at få viden om de væsentlige faktorer, der påvirker elevernes læring, herunder skolens resurser, elevadfærd, undervisningspraksis og støtte fra hjemmet.

Skoleforskere ønsker fortsat at tilrettelægge undersøgelser, som kan belyse virkeligheden på skolerne. På den måde kan beslutningstagere ud fra et veldokumenteret grundlag gøres opmærksomme på, om ledere, elever og lærere oplever noget, det er relevant at tage højde for i det politiske arbejde, og som kan udbygge vores viden om skolen. Resultaterne kan til tider virke indlysende og andre gange fungere som en øjenåbner for ting, man troede forholdt sig anderledes. De er derfor både væsentlige for at dokumentere og synliggøre den viden og de erfaringer, som

allerede findes i skolen, og samtidig kan vi se, om det, vi troede, holder vand.

Resultater, der fik politisk opmærksomhed

En undersøgelse som Timss faciliteres af Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse og støttes af Undervisningsministeriet, hvorfor resultaterne har stor politisk bevågenhed. Her er uddannelsesforskere garanter for, at den viden, der bruges til at påvirke uddannelsespolitikken, tegner et troværdigt billede af tilstanden på de danske skoler. Tidligere undersøgelser har for eksempel vist, at:

- timeantal ingen substantiel indflydelse har på elevers faglige resultater,
- lærernes engagement er vigtigt,

KRONIKKEN

Kronikken i fagbladet *Folkeskolen* er som regel skrevet på redaktionens opfordring. Hvis du gerne vil skrive en kronik, beder vi dig sende en synopsis på cirka ti linjer med kronikkens hovedpointe og hovedargumentation, som redaktionen kan tage stilling til. Skriv til folkeskolen@folkeskolen.dk og angiv kronik i emnefeltet.

- de danske elever klarer sig godt i matematik og natur/teknologi,
- socioøkonomisk baggrund har fortsat væsentlig betydning for elevernes faglige resultater, selvom vi betragter Danmark som et meget lige samfund,
- de elever, der bliver undervist af lærere med linjefag, klarer sig bedre end elever, der undervises af lærere uden linjefag i det underviste fag,
- jo bedre eleverne trives, jo bedre er deres resultater,
- 32 procent af eleverne oplever mobning næsten månedligt,
- danske lærere oplever ringere arbejdsbetingelser end hovedparten af lærerne fra de andre deltagende lande (Allerup et al. 2016).

Det er vigtigt for en fortsat frugtbar udvikling af skolen, at der stadig skabes plads til, at der kan drives forskning inden for det felt, som lærere og uddannelsesforskere brænder for. **Derfor er det afgørende, at skolerne fortsat er med til at prioritere de undersøgelser, der kan bidrage med viden om skolen, så det sikres, at den debat, der skabes om elevers faglige og sociale udvikling, baserer sig på et ordentligt og gennearbejdet fundament.**

Det handler om at skabe dokumentation for den viden, som i praksis kan virke indlysende, men som altid kan modsvares med et andet eksempel, hvis ikke den bakkes op af systematisk indsamlet viden.

...Og så undskyld, hvis vi forstyrrer! ☒